

Литература

1. Vom Brocke, J., Zelt, S., Schmiedel, T. On the role of context in business process management. *Int. J. Inf. Manag.* 2015, 36, pp. 486–495. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2015.10.002>
2. Ahmad, T., Looy, A. Van Reviewing the historical link between Business Process Management and IT: Making the case towards digital innovation. In *Proceedings of the IEEE Thirteen International Conference on Research Challenges in Information Science, Brussels, Belgium, 29–31 May 2019*; pp. 75–86.
3. Mendling, J., Pentland, B., Recker, J. Building a Complementary Agenda for Business Process Management and Digital Innovation. *Eur. J. Inf. Syst.* 2020, 29. <https://doi.org/10.1080/0960085X.2020.1755207>
4. Beverungen, D., Buijs, J.C.A.M., Becker, J., Di Ciccio, C., van der Aalst, W.M.P., Bartelheimer, C., vom Brocke, J., Comuzzi, M., Kraume, K., Leopold, H., et al. Seven Paradoxes of Business Process Management in a Hyper-Connected World. *Bus. Inf. Syst. Eng.* 2020. <https://doi.org/10.1007/s12599-020-00646-z>
5. Ойхман Е. Г., Попов Э. В. Реинжиниринг бизнеса. – М.: Финансы и статистика, 2010. – 333 с.
6. Dattakumar R., Jagadeesh R. A review of literature on Benchmarking// *Benchmarking: An International Journal* - Vol. 10 No. 3, 2003. - pp. 176-209;
7. Fernandez P., McCarthy I.P. Rakotobe-Joel T. An evolutionary approach to benchmarking// *Benchmarking: An International Journal* - Vol. 8 No. 4, 2001, - pp. 281-305.

Исмағұл Қ.Қ., 3 курс (Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті)
Ғылыми жетекші – Философия докторы (PhD), доцент Спанова Б.К.

МЕМЛЕКЕТТІК ҚОЛДАУ АЯСЫНДАҒЫ ЗАМАНАУИ ЖОБАЛАРДЫ ТАЛДАУ

Өрлеу жобасы – бұл әлеуметтік келісімшарт жасасқан және жұмыспен қамтуға жәрдемдесу және әлеуметтік бейімделу шараларына қатысқан жағдайда аз қамтылған азаматтарға (отбасыларға) шартты ақшалай көмекті (ШАК) ұсынуды көздейтін пилоттық бағдарлама.

Жобаның мақсаты: аз қамтылған отбасыларды жұмыспен қамтудың әр түрлі формаларына қатыстыру, одан әрі жұмысқа орналастырумен немесе «Нәтижелі жұмыспен қамту және жаппай кәсіпкерлікті дамыту» бағдарламасы аясында жеке ісін ұйымдастырумен оқыту және қайта оқыту арқылы белсендендіру. Аз қамтылған отбасылардың қатарынан шығару үшін отбасының белсенділігін арттырудың әлеуметтік келісімшартын жасасқан отбасының еңбекке қабілетті мүшелері жұмысқа және еңбекақыға ие болады, ал мемлекет отбасының белсенділігін арттыру әлеуметтік келісімшартының күші бар уақыт бойы әлеуметтік көмек төлеп отырады.

Жоба қазіргі уақытта жүзеге асырылып жатқан әлеуметтік көмектің қолданыстағы жүйесін жаңғыртудың нәтижесі болып табылады. Бүгін аз қамтылған отбасыларды қолдау үшін мемлекет атаулы әлеуметтік көмек

(АӘК), 18 жасқа дейінгі балаларға арналған мемлекеттік көмек (балалар жәрдемақысы), сондай-ақ тұрғын үй көмегін төлейді [1].

Көмектің аталған түрлері мемлекет көмегінің пассивті формалары болып табылады. Әлемдік тәжірибе көрсеткендей, қолдаудың аталған түрлері халық арасында масылдық пиғылды жоюға және оларға кедейліктен шығуға мүмкіндік бермейді.

Жаңа тәсілдердің мәні және қолданыстағы жүйеден айырмашылығы:

- әлеуметтік көмек алу үшін еңбекке қабілетті жастағы аз қамтылған адамдардың жұмыспен қамтуға жәрдемдесудің белсенді шараларына міндетті түрде қатысуы – алушылардың (отбасының) жұмыспен қамтуға жәрдемдесудің белсенді шараларына қатысу бойынша және әлеуметтік көмек бөлімдерінің – жұмысқа (оқуға) орналастыруға жәрдемдесу және өзге де әлеуметтік қолдау көрсету бойынша міндеттері анықталатын отбасының белсенділігін арттыру әлеуметтік келісімшарты осы мақсатпен бекітіледі;

- әлеуметтік көмек көрсету үшін критерияларды ең төмен күнкөріс деңгейінен 40 %-дан 60 %-ға және сәйкесінше, көмек мөлшерін арттыру;

- көмек алушылардың экономикалық дербестігін нығайту мақсатында (қолданыстағы жүйе бойынша – АӘК бір тоқсанға тағайындалады) әлеуметтік келісімшарттың әрекет ету мерзімі кезеңінде, яғни, жыл бойы көмек тағайындау;

- отбасын сүйемелдеу институтын енгізу – жоба қатысушыларының әлеуметтік келісімшарт бойынша міндеттемелерін орындау бағытын қадағалайтын, сонымен қатар өмірлік қиын жағдайды өз бетімен еңсеру үшін қолдау көрсететін консультанттар және жоба ассистенттерімен іске асырылады.

Жоғарыда аталған жаңа тәсілдер Ұлт жоспары – бес институционалдық реформаны жүзеге асыру жөніндегі 100 нақты қадамның 84-қадамын іске асыру аясында қабылданған «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне халықты әлеуметтік қорғау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңында (28.10.2015 ж.) бейнеленді және 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап енгізілді.

«Қазақстанның үздік әлеуметтік жобалары» байқауы.

Байқау қатысушылары – бастамашыл әлеуметтік жобалардың авторлары қызметі жеке тұлғалар, қоғамдық бірлестіктер және басқа да коммерциялық емес ұйымдар бола алады.

Байқаудың ұйымдастырушылары болып табылады: «Нұр Отан» партиясы, Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі, «Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры» акционерлік қоғамы, облыстардың, алматы және Астана қалаларының әкімдіктері, аудандар мен қалалардың әкімдіктері атынан Басқармалар мен жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімдері, ішкі саясат басқармалары, бизнес қауымдастықтар [2].

Байқау өмірлік қиын жағдайға тап болған тұлғаларға көрсетілетін қызметтерді қоса алғанда, өзекті әлеуметтік мәселелерді шешуге бағытталған

бастамашыл әлеуметтік жобаларды қолдау мақсатында өткізіледі.

Байқаудың негізгі міндеттері болып табылады:

- 1) Қазақстан Республикасында іске асырылатын үздік бастамашыл әлеуметтік жобаларды анықтау;
- 2) ұсынылған әлеуметтік жобаларда қолданылған үздік тәжірибелерді кеңінен тарату;
- 3) өзекті әлеуметтік мәселелерді шешуде мемлекеттің, азаматтық қоғамның, бизнестің және азаматтардың өздерінің күшін біріктіру.

Әдебиеттер

1. «Өрлеу» жобасына қатысуға арналған құжаттар нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2018 жылғы 9 қаңтардағы № 5 бұйрығы.

2. «Қазақстан Республикасын әлеуметтік дамытудың 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасын және Әлеуметтік жаңғыртудың 2016 жылға дейінгі кезеңге арналған жоспарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 24 сәуірдегі № 396 қаулысы.

Келдібек А.Н., 1 курс (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – э.ғ.м., аға оқытушы Ескерова З.А.

ӘЛЕУМЕТТІК САЛАНЫҢ МӘНІ МЕН НЕГІЗГІ ҚҰРАУШЫЛАРЫН ТАЛДАУ

Егер экономикалық процестерді мемлекеттік реттеу оның бағытталған тұлғаларына ықпал ететін болса, онда әлеуметтік реттеу экономикаға қатынасы бойынша халықтың кең топтарына қатысты болады. Мемлекеттің әлеуметтік және экономикалық іс-әрекетінің үздіксіз байланысы барысында әлеуметтік саясатты жүзеге асыру шеңберінде маңызды экономикалық мәселелер шешіледі. Мысалы, әлеуметтік бағдарламалардың кеңінен таралуы олардың қоғамның неғұрлым әлжуаз топтарының қызығушылықтарына жауап беруімен ғана емес, сонымен қатар объективті экономикалық қажеттілікпен түсіндіріледі. Осы тұрғыдан барлық индустриалды дамыған мемлекеттердегі әлеуметтік салаға мемлекеттік араласудың маңызды мәселелерінің бірі – нарықтық экономикада циклдық тұрғыда дамитын және туындайтын әлеуметтік тығыздықтың алдын алу.

Әрине, әлеуметтік салаға мемлекеттік араласу қоғамды тұрақтандырудың маңызды қызметін атқарады. Басқаша айтқанда, мемлекет әлеуметтік аяда экономикадан кем болмайтын рольді атқарады.

Мұнда әлеуметтік саланы мемлекеттік реттеудің қоғамдық өмірдің айтарлықтай кең спектрін қамтитынын айта кету керек. Мемлекет нарықтық қатынастардың әлеуметтік бағыттылығының кепілі болып табылады (оның ішінде кәсіпкерлік пен тұтастай қоғамның мүддесінде). Таза күйінде алынған еркін бәсекелестік пен еркін нарық қағидасы нөлдік сомамен өзіндік ойынды